

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 6. 9. 1957, sp. zn. 1 Tz 159/57

Číslo: 87/1957

Právní věta:

Obecný zájem na splnění určitých úkolů odsouzeným na svobodě (na př. zájem na splnění výrobních úkolů na zemědělské usedlosti odsouzeného) neodůvodňuje podmíněné propuštění, nejsou-li splněny jinak podmínky v § 33 tr. zák. uvedené.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 06.09.1957

Spisová značka: 1 Tz 159/57

Číslo rozhodnutí: 87

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Podmíněné propuštění

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Obviněný, kulak, hospodařící na usedlosti o výměře 19 ha, byl odsouzen rozsudkem lidového soudu v Jičíně k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na deset měsíců a k trestu peněžitému proto, že nesplnil výrobní a dodávkové povinnosti ze své usedlosti. Odvolání obviněného i okresního prokurátora byla rozsudkem krajského soudu v Hradci Králové zamítnuta. Obviněný si z uloženého mu trestu odnětí svobody odpykal (včetně vazby, která mu byla do trestu započtena) celkem osm měsíců.

Krajský soud v Ústí nad Labem usnesením z 18. dubna 1957 rozhodl, že se obviněný podle § 33 tr. zák. podmíněně propouští, při čemž podle § 34 tr. zák. stanovil zkušební dobu čtyř let.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona podané generální prokurátorem zrušil usnesení krajského soudu a tomuto soudu uložil, aby ve věci znovu jednal a rozhodl.

Odůvodnění:

Generální prokurátor stížnost pro porušení zákona odůvodňuje tím, že krajský soud vyslovil podmíněné propuštění jen veden zájmy, aby obviněný mohl splnit úkoly zemědělské výroby ze své usedlosti, nezabýval se však otázkou, zda vzhledem k chování obviněného za výkonu trestu a vzhledem k jeho pověsti jsou dány podmínky pro podmíněné propuštění, jak jsou vyžadovány v ustanovení § 33 tr. zák.

Usnesením krajského soudu byl porušen zákon.

Podmínky, za nichž může být odsouzený podmíněně propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody, jsou uvedeny v § 33 tr. zák. Kromě určité doby odpykaného trestu se vyžaduje, aby odsouzený za výkonu trestu svou prací a svým chováním prokázal polepšení opravňující k naději, že povede řádný život pracujícího člověka.

Krajský soud však kromě všeobecné zmínky, že odsouzený svým chováním nevylučuje naději, že i bez výkonu zbytku trestu povede řádný život pracujícího člověka, při odůvodnění svého rozhodnutí vychází z přesvědčení, že nepatrný zbytek výkonu trestu nemůže již v podstatě ovlivnit nápravu odsouzeného a naopak by mohl mít význam pro splnění (resp. nesplnění) agrotechnických lhůt na hospodářství odsouzeného. Podle názoru krajského soudu obecný zájem na řádném výkonu trestu a na důsledném stíhání provinilců druhu odsouzeného je převážen obecným zájmem na splnění úkolů zemědělské výroby.

Názor krajského soudu je však mylný. Jestliže zákon v ustanovení § 33 tr. zák. při posuzování otázky, zda odsouzený povede řádný život pracujícího člověka, i když si neodpyká celý trest, přikládá rozhodující význam skutečnosti, že odsouzený svou prací a svým chováním za výkonu trestu prokázal polepšení opravňující k naději, že povede řádný život pracujícího člověka, pak nutno v první řadě posoudit, zda předpoklady pro podmíněné propuštění byly zjištěny právě v práci a chování odsouzeného za výkonu trestu. Závěr krajského soudu, že odsouzený svým chováním takovou naději nevylučuje, odporuje údajům zástupce náčelníka NPT slyšeného při veřejném zasedání, který uvedl, že odsouzený za výkonu trestu neměl právě valnou pracovní morálku, že tato se zlepšila teprve v poslední době. Vedení NPT nedoporučuje proto podmíněné propuštění. Krajský soud měl v první řadě posoudit, zda odsouzený svým chováním a prací za výkonu trestu splnil zákonné podmínky pro podmíněné propuštění. Jestliže sdělení zástupce náčelníka NPT nepokládá za dostatečné a důvodné, bylo jeho povinností, aby si vyžádal podrobnější písemnou zprávu od vedení NPT o tom, jak byl odsouzený zapojen za výkonu trestu do práce vzhledem k svému stáří a zdravotnímu stavu, jakou měl pracovní morálku, jak se jevil jeho poměr vůči pracovnímu kolektivu, jaký měl postoj k nynějšímu politickému dění a pod. Rozhodně však nelze souhlasit se závěrem krajského soudu, který těžiště svého rozhodnutí přesouvá do otázky, zda odsouzeného je zapotřebí k opatření jeho zemědělské usedlosti, ač taková skutečnost podle ustanovení § 33 tr. zák. jako předpoklad pro povolení podmíněného propuštění nemůže vůbec přicházet v úvahu.

Pro úplnost nutno ještě dodat, že podle § 33 tr. zák. při splnění podmínek tam uvedených může být odsouzený podmíněně propuštěn. I kdyby tedy bylo zjištěno, že odsouzený za výkonu trestu řádně pracoval a dobře se choval, nutno přihlídnout ještě i k dalším okolnostem, jež mohou přispět k bezpečnému závěru, zda lze důvodně očekávat takové polepšení, které by opravňovalo k naději, že odsouzený povede i bez výkonu celého trestu řádný život pracujícího člověka. Po této stránce bylo povinností krajského soudu, aby přihlédl i k samotné osobě odsouzeného, o němž se zejména zpráva o pověsti založená ve spisech vyslovuje velmi nepříznivě, líčíc jej jako kulaka se špatnou dodávkovou morálkou projevující se právě od roku 1948, který za první republiky zaměstnával několik pracovních sil, byl organizován v republikánské straně, od roku 1945 pak v národně socialistické straně, za kterou byl členem MNV.

Krajský soud, který vyslovil podmíněné propuštění bez dostatečného zjištění a uvážení předpokladů uvedených v ustanovení § 33 tr. zák., porušil svým rozhodnutím zákon v tomto zákonném ustanovení. Porušil však zákon i v ustanovení § 2 odst. 7 tr. ř., z něhož mu plynula povinnost provádět a shromažďovat důkazy, aby všechny okolnosti významné pro rozhodnutí věci byly náležitě objasněny, při čemž je přihlídnout k okolnostem svědčícím nejen ve prospěch obviněného, ale i proti němu. Krajský soud však uvedenou povinnost nesplnil, když nepřihlédl k důkazům svědčícím o tom, že odsouzený nesplnil podmínky pro podmíněné propuštění, resp. když si neprovedl další důkazy, jimiž

rozhodné okolnosti v tomto ohledu mohly být náležitě objasněny a získán řádný předpoklad pro spravedlivé rozhodnutí.